

De wetgever zou grondig naar die solidariteit moeten kijken, aldus Ivor Witte van het Expertisecentrum Pensioenrecht. PFZW wijst in zijn reactie op het voorontwerp eveneens op het heikele punt van de domeinafbakening. Het fonds is bezorgd over onbedoelde en ongewenste neveneffecten en zou liefst zien dat het APF in breder verband werd gezien, met oog voor de samenhang in het pensioenstelsel.

Het fonds krijgt bijval van het Expertisecentrum Pensioenrecht, dat aanbeveelt om het invoeren van het APF

Erik Lutjens, hoogleraar pensioenrecht VU Amsterdam

niet losstaand te beschouwen maar in samenhang met de discussie over de verplichtstelling en die over voorwaardelijke pensioenen. Ook alternatieven voor het APF verdienen nadere aandacht, met name de mogelijkheid om verzekeraars bij het uitvoeren van pensioenregelingen onder dezelfde regels als pensioenfondsen te laten vallen, menen de juristen. Als de knelpunten onvoldoende aandacht krijgen, zou overhaaste invoering van het APF de sector nog wel eens lelijk kunnen opbreken.

OPINIE: APF WORDT SUCCES

TEKST
HENK BEETS EN JOS GIELINK

Het APF heeft als doel het verbeteren van de keuzemogelijkheden voor werkgevers en werknemers om een kwalitatief hoogstaande en veilige pensioenuitvoering tegen een scherpe prijs te realiseren. Door de introductie van een gescheiden uitvoering in een algemeen pensioenfonds van meerdere pensioenregelingen in verschillende compartimenten kunnen schaalvoordelen (ook in de governance) worden gerealiseerd waarmee bestuurlijke lasten en uitvoeringskosten kunnen worden beperkt. Dat is in het belang van de deelnemers.

Consolidatie stelt krimpene en gesloten pensioenfondsen momenteel voor de keuze tussen de overgang naar een bedrijfstakpensioenfonds en een overdracht naar een verzekeringsmaatschappij. Beide alternatieven kennen belangrijke nadelen. Bij een bedrijfstakpensioenfonds is de werkgever de zeggenschap over de inhoud van de regeling en de premiestelling volledig kwijt. Bovendien ontstaat er verplichte deling van risico's met andere werkgevers en werknemers in de sector. Bij een overgang naar een verzekeringsmaatschappij kunnen de kosten van de uitvoering sterk toenemen. Verzekeraars zijn steeds minder bereid om geïndexeerde middelloonregelingen uit te voeren, of brengen hiervoor in toenemende mate hoge garantielasten in rekening. In beide varianten komt er van indexatie vaak weinig meer terecht.

Het APF is een uitvoerder die zodanig is vormgegeven door de wetgever dat de hiervóór genoemde nadelen zich niet voordoen.

Het huidige multi-opf kent een aantal beperkingen die er toe hebben bijgedragen dat hiervan nog weinig gebruik is gemaakt. Staatssecretaris Klijnsma heeft goed geluisterd naar de sector en heeft zodanige verbeteringen aangebracht dat de verwachting gerechtvaardigd is dat het APF een succes zal worden.

Het APF biedt werkgevers en werknemers een uitstekende mogelijkheid om de uitvoering te bundelen met

De kans is zeer groot dat de vele krimpene en gesloten pensioenfondsen vanaf 1 januari 2015 een écht alternatief hebben om een geïndexeerde pensioenregeling op efficiënte wijze te blijven uitvoeren mét behoud van zeggenschap en een verbetering van de indexatiecapaciteit

behoud van de eigen regeling mét gelijke of zelfs toenemende indexatiecapaciteit en een compacte professionele governancestructuur, met behoud van voldoende zeggenschap over de eigen regeling. De risico's worden niet gedeeld met andere deelnemende werkgevers, maar

“

De wensen van de sector zijn (eindelijk!) ingewilligd.

JOS GIELINK

er kan wél worden geprofiteerd van kostenbesparingen door schaalvoordelen bij de uitvoering, waaronder de governance, het risicomanagement, het vermogensbeheer en de pensioenadministratie.

Het consultatiedocument bevat degelijke, maar niet overdedreven wettelijke waarborgen voor de kwaliteit van de ringfencing en van het hoge kwaliteitsniveau van de uitvoering.

DE BELANGRIJKSTE KENMERKEN VAN EEN APF:

1 Een APF kan worden opgericht door een derde partij

Dit is voor de praktijk een zeer grote verbetering. De toetredende pensioenfondsen hoeven dus niet zelf een APF op te richten, maar kunnen toetreden tot een APF dat door een derde al helemaal op niveau is ingericht met betrekking tot governancestructuur en door DNB gescreende preferred suppliers. Desgewenst zijn er ook al professionele bestuurders en leden van de Raad van Toezicht beschikbaar voor de invulling van het bestuursmodel, die zijn getoetst door DNB. De derde kan zowel een non-profit als een for-profitpartij zijn. De meeste pensioenfondsen zullen er de voorkeur aan geven om in een non-profit omgeving te blijven opereren, waarbij het APF derhalve een stichting zal zijn.

2 Een APF dient vooraf een vergunning te krijgen van DNB.

Deze vergunningplicht is tevens een waarborg voor de hoge kwaliteit van uitvoering. DNB zal de bestuurders en de leden van de Raad van Toezicht kritisch toetsen. Hetzelfde geldt voor de dienstverleners van het APF, het model van de dienstverlening en het niveau van het werkkapitaal.

3 Het APF dient verplicht te worden bestuurd door onafhankelijke professionele bestuurders en toezichthouders.

Het onafhankelijke bestuursmodel of het one-tier bestuursmodel zijn verplicht voorgeschreven.

4 De medezeggenschap van elk compartiment over de eigen regeling wordt gewaarborgd doordat per afgescheiden vermogen verplicht een belanghebbendenorgaan ('BO') moet worden ingesteld.

De bevoegdheden van elk BO zijn beperkt tot de bestuursbesluiten met betrekking tot de eigen regeling. Hiermee worden pensioenfondsen die toetreden in belangrijke mate ontlast en kunnen zij zich louter toeleggen op beslissingen die direct de belangen van hun gerechtigden betreffen. Via het BO houden sociale partners voldoende zeggenschap over de eigen regeling.

5 De juridische ringfencing wordt wettelijk geregeld, maar de compartimentering is niet langer verplicht.

Zorgvuldige juridische compartimentering wordt gewaarborgd door een wettelijke regeling met betrekking tot de afgescheiden vermogens en verplichte afspraken over de kostendeling in de uitvoeringsovereenkomst.

Op deze manier worden solide, maar uitvoerbare maatregelen getroffen die ervoor zorgen dat partijen die dit niet willen, geen risico's met elkaar delen. De ringfencing wordt niet verplicht, dus partijen kunnen zelf bepalen welke collectiviteitskringen er worden gekozen.

Het is natuurlijk van groot belang dat partijen die kiezen voor gebundelde uitvoering wettelijk in staat worden gesteld om op een efficiënte manier te bereiken dat financiële risico's niet met elkaar worden gedeeld. Het wettelijke ringfencingsregime geeft het APF een belangrijk voordeel ten opzichte van een bedrijfstakpensioenfonds, waar de onderlinge risicodeling verplicht is en blijft.

6 Iedere collectiviteitskring past zijn eigen FTK toe en heeft en houdt dus zijn eigen dekkingsgraad.

Bij toetreding zijn er derhalve geen financiële blokkades: het is niet vereist dat de financiering vooraf zodanig wordt ingericht dat ieder fonds een zelfde dekkingsgraad heeft.

7 De 5-jaarseis vervalt voor toetredende fondsen; ook niet verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen en beroepspensioenfondsen kunnen toetreden tot een APF.

Er ontstaan ruimere mogelijkheden om een gezamenlijke uitvoerder te organiseren. Een fonds dat minder dan vijf jaar bestaat, kan nu toetreden. Dit heeft onder andere als consequentie dat de werkingsfeer van het APF, in vergelijking tot het bestaande multi-opf, is uitgebreid. Uiteraard kunnen gesloten fondsen ook tot een APF toetreden.

De concept-regeling is nog niet in detail uitgewerkt, maar ziet er zeer veelbelovend uit. De wensen van de sector zijn (eindelijk!) ingewilligd, te weten oprichting door derden, solide ringfencing, compacte governance en het vervallen van de 5-jaarseis. De kans is zeer groot dat de vele krimpene en gesloten pensioenfondsen vanaf 1 januari 2015 een écht alternatief hebben om een geïndexeerde pensioenregeling op efficiënte wijze te blijven uitvoeren mét behoud van zeggenschap en een verbetering van de indexatiecapaciteit.

Als de werkgever nu of in de toekomst de risico's van de pensioenregeling wil beperken, biedt het APF hiervoor alle ruimte. Een beschikbarepremieregeling of een CDC-regeling kunnen door het APF worden uitgevoerd. Zelfs het nieuwe pensioencontract, dat mogelijk per 1 januari 2015 realiteit wordt, kan door een APF worden uitgevoerd. Dit is goed nieuws voor de betrokken (mede)beleidsbepalers van pensioenfondsen, de eventueel nog betrokken werkgevers en – niet te vergeten – de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

JOS GIELINK IS
PENSIOENJURIST EN
EIGENAAR VAN GIELINK
PENSIOENRECHT. HENK
BEETS IS PENSIOEN-
EN BELEGGINGS-
DESKUNDIGE EN CEO
VAN FIRST PENSIONS.